

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 25. marta 2019. godine
Br. ref.:RK 1339/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KO131/18

Podnosilac

Predsednik Republike Kosovo

**Zahtev za ocenu sukoba između ustavnih nadležnosti predsednika
Republike Kosovo i Skupštine Republike Kosovo, kao što je određeno
članom 113.3 (1) Ustava**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gerxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo predsednik Republike Kosovo, Njegova ekselencija, Hashim Thaçi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar je zahtev za ocenu sukoba ustavne nadležnosti između predsednika Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednik) i Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština).
3. Navod o sukobu ustavne nadležnosti se odnosi na ustavne nadležnosti koje su za predsednika i Skupštinu utvrđene u članu 18. [Ratifikacija međunarodnih sporazuma] Ustava. Predsednik, kao stranka koja je pokrenula navod o sukobu između Predsednika i Skupštine, navodi nejasnoće oko ustavne nadležnosti za ratifikaciju razmene pisama između Republike Kosovo i Evropske unije, i to:

“1. Razmena pisama između predsednika Republike Kosovo (04.06.2018. godine) i visoke predstavnice Evropske unije za spoljne poslove i sigurnosne politike (08.06.2018. godine) [četvrta razmena pisama]:

- 1.1. *da li treba da se ratifikuje u svojstvu međunarodnog sporazuma od strane Skupštine Republike Kosovo, sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika (u skladu sa članom 18.1. Ustava) ili*
- 1.2. *treba da se smatra ratifikovanom nakon potpisivanja od strane predsednika (u skladu sa članom 18.2 Ustava), zbog promene uloge i izvršnog mandata Misije Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, jer će od sada uglavnom imati savetodavnu i prateću ulogu”.*

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na podstavu (1) stava 3 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane], stavu 9 člana 84. [Nadležnosti predsednika] Ustava, na članovima 31. [Tačnost podneska] i 32. [Rokovi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 68 [Podnesak u skladu sa članom 113.3 (1) Ustava i članovima 31. i 32. Zakona] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 4. septembra 2018. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu. Podnosilac zahteva je tražio od Suda tumačenje člana 18. Ustava na osnovu člana 83. [Položaj predsednika] i stava 9 člana 84. Ustava. Predsednik je naveo ustavne nejasnoće koje se tiču nadležnog organa za razmenu gore navedenih pisama.
6. Dana 7. septembra 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Gresu Caka-Nimani za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Bajram Ljatići i Nexhmi Rexhepi.
7. Dana 12. septembra 2018. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.

8. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva predsedniku Skupštine Republike Kosovo, g. Kadriju Veseliju (u daljem tekstu: predsednik Skupštine) sa zahtevom da se isti dostavi svim poslanicima Skupštine. Tom prilikom, Sud je pozvao predsednika Skupštine i poslanike Skupštine da svoje komentare, ako ih imaju, dostave do 28. septembra 2018. godine. U određenom roku, g. Korab Sejdiu, poslanik Skupštine i Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE!, koje je predstavljao g. Sami Kurteshi, dostavili su svoje komentare Sudu.
9. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva premijeru Republike Kosovo, g. Ramushu Haradinaju (u daljem tekstu: premijer) i pozvao ga da svoje komentare u vezi sa zahtevom dostavi do 28. septembra 2018. godine. U određenom roku, premijer nije dostavio bilo kakve komentare Sudu.
10. Dana 1. oktobra 2018. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva, premijera i predsednika Skupštine o komentarima koje su dostavili poslanik g. Korab Sejdiu i Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE!, i poslao im po jednu kopiju tih komentara radi njihove informisanosti.
11. Dana 12. novembra 2018. godine, u svojstvu zainteresovane strane, Sud je obavestio šeficu EULEX-a, gđu Alexandru Papadopoulou o registraciji zahteva i pozvao je da komentare EULEX-a, ako ih ima, dostavi do 23. novembra 2018. godine.
12. Dana 23. novembra 2018. godine, šefica Misije EULEX-a, gđa Alexandra Papadopoulou je dostavila svoje komentare Sudu.
13. Dana 3. decembra 2018. godine, Sud je objavio rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KO79/18, u kojem je podnosilac zahteva bio predsednik. U tom slučaju, predsednik je na osnovu stava (9) člana 84. Ustava tražio od Suda da protumači stav (4) člana 139. [Centralna izborna komisija] Ustava. Sud je proglasio zahtev neprihvatljivim i utvrdio da član 84 (9) nije nezavisan od člana 113. Ustava i da se ustavna pitanja moraju podnositi Sudu samo na osnovu člana 113. Ustava.
14. Dana 11. decembra 2018. godine, s obzirom na to da je zahtev KO131/18 podnet Sudu pre nego što je on doneo odluku u slučaju KO79/18, u kojoj je utvrdio da se zahtevi predsednika ne mogu zasnivati samo na članu 84 (9) Ustava, već su povezani sa njegovim članom 113, Sud je tražio od podnosioca zahteva da razjasni svoj zahtev koji je podneo Sudu, čime mu je pružio mogućnost da razjasni i obrazloži prihvatljivost zahteva KO131/18. Sud je takođe obavestio podnosioca zahteva o komentarima koje je dostavila Misija EULEX-a i poslao mu kopiju istih. Sud je tražio od podnosioca zahteva da svoja razjašnjenja u vezi sa prihvatljivošću zahteva i svoje komentare u vezi sa komentarima EULEX-a, ako ih ima, dostavi Sudu do 24. decembra 2018. godine.
15. Dana 24. decembra 2018. godine, podnosilac zahteva je dostavio svoja razjašnjenja Sudu navodeći sukob između ustavnih nadležnosti predsednika i Skupštine, na osnovu podstava (1) stava 3. člana 113. Ustava u vezi sa ustavnim nadležnostima određenim članom 18. Ustava. Podnosilac zahteva nije dostavio bilo kakve komentare u vezi sa komentarima EULEX-a.

16. Dana 28. decembra 2018. godine, Sud je predsedniku Skupštine poslao kopiju zahteva Suda za dostavljanje razjašnjenja koji je uputio podnosiocu zahteva i kopiju razjašnjenja koja je podnosilac zahteva dostavio Sudu. Od njega je traženo da predmetnu dokumentaciju raspodeli svim poslanicima Skupštine sa pozivom da svoje komentare, ako ih imaju, dostave do 18. januara 2019. godine.
17. Dana 8. januara 2019. godine, predsednik Skupštine je obavestio Sud da je Skupština zaključila jesenje zasedanje i da se poslanici nalaze na odmoru do 21. januara 2019. godine.
18. Dana 18. januara 2019. godine, Sud je ponovo pružio mogućnost predsedniku Skupštine i poslanicima Skupštine da dostave svoje komentare u vezi sa razjašnjenjima koja je dostavio podnosilac zahteva, a posebno u vezi sa njegovom tvrdnjom o *“sukobu nadležnosti između Skupštine Republike Kosovo i predsednika Republike Kosovo”* po pitanjima koja su utvrđena članom 18. Ustava. Od njega je traženo da predmetnu dokumentaciju raspodeli svim poslanicima Skupštine sa pozivom da svoje komentare, ako ih imaju, dostave do 1. februara 2019. godine. Sud nije primio bilo kakve komentare od predsednika ili poslanika Skupštine.
19. Dana 6. marta 2019. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca Gresa Caka-Nimani i jednoglasno je glasalo protiv predloga sudije izvestioca za proglašenje zahteva prihvatljivim i razmatranje pitanja u meritumu.
20. Istog dana, Sud je većinom glasova odlučio da proglasi zahtev neprihvatljivim. Sudija Gresa Caka-Nimani je glasala protiv neprihvatljivosti zahteva.
21. Istoga dana, sudija izvestilac je na osnovu stava (4) pravila 58. (Većanja i glasanje) Poslovnika o radu zahtevala od predsednice Suda da se odredi drugi sudija iz većine da pripremi Rešenje o neprihvatljivosti.
22. Istog dana, na osnovu gore navedenog pravila, predsednica Suda je odredila sudiju Bajrama Ljatifija, kao jednog od sudija u Veću za razmatranje, da pripremi Rešenje o neprihvatljivosti.
23. Dana 13. marta 2019. godine, sudija Bajram Ljatifi je predstavio Rešenje o neprihvatljivosti pred Sudom.
24. Dana 14. marta 2019. godine, Rešenje o neprihvatljivosti je dostavljeno svim sudijama shodno stavu 8 člana 22 Zakona i stavu (2) pravila 64 Poslovnika o radu.
25. Dana 25. marta 2019. godine, Sud je objavio Rešenje o neprihvatljivosti, nakon isteka roka od 10 (deset) dana, predviđenim Zakonom i Poslovnikom o radu.

Pregled činjenica

26. Dana 4. februara 2008. godine, Savet Evropske unije je usvojio Zajedničku akciju Saveta (*“Council Joint Action”* 2008/124/CFSP) o Misiji za vladavinu prava Evropske unije (u daljem tekstu: Zajednička akcija Saveta) kojom je

uspostavljena Misija EULEX-a na Kosovu (vidi član 1. (Misija) Zajedničke akcije Saveta).

27. Zajednička akcija Saveta, u svom članu 2. (Izjava misije) utvrđuje da će EULEX pomagati kosovskim institucijama, pravosudnim organima i organima gonjenja u njihovom napretku ka održivosti i odgovornosti i u budućem razvijanju i jačanju nezavisnog multietničkog pravosudnog sistema i multietničke policije i službe carine, obezbeđujući da ove institucije budu bez političkog uticaja i da su privržene međunarodno priznatim standardima i najboljoj evropskoj praksi. Dalje, član 3. (Zadaci) Zajedničke akcije Saveta nabraja zadatke koje će EULEX imati u svojoj početnoj misiji. EULEX je imao zadatak da nadgleda, prati i savetuje nadležne kosovske institucije u svim oblastima vezanim za šire polje vladavine prava, uključujući službu carine, zadržavajući određene izvršne nadležnosti. Poslednja dva člana Zajedničke akcije Saveta utvrđivali su stupanje na snagu, trajanje i objavljivanje. Prema članu 20. (Stupanje na snagu i trajanje), Zajednička akcija Saveta je utvrđivala da ovaj dokument stupa na snagu danom njegovog usvajanja i da istom ističe rok 28 meseci od dana usvajanja operativnog plana ("OPLAN").
28. Dana 17. februara 2008. godine, vođe naroda Kosova, okupljeni u Skupštini, su proglasile Deklaraciju o nezavisnosti Kosova, u kojoj su, između ostalog, izjavile: *"Mi pozivamo i pozdravljamo međunarodno civilno prisustvo koje će nadgledati naše sprovođenje Ahtisarijevog Plana, i Misiju Vladavine zakona Evropske Unije"*.
29. Dana 9. aprila 2008. godine, objavljen je Ustav Republike Kosovo. Član 162. [Stupanje na snagu] Ustava je propisivao da će Ustav stupiti na snagu 15. juna 2008. godine.
30. Do 2012. godine, mandat EULEX-a je menjan i produžavan još dva puta na osnovu odluka Saveta Evropske unije o izmeni Zajedničke akcije Saveta, i to odlukom 2009/445/CFSP od 9. juna 2009. godine i odlukom 2010/322/CFSP od 8. juna 2010. godine, respektivno (vidi Službeni list Evropske Unije)
31. Dana 7. septembra 2012. godine, Ustav je po prvi put izmenjen i dopunjen sa 22 amandmana koji su se odnosili na završetak međunarodnog nadgledanja nezavisnosti Kosova.
32. Po završetku nadgledane nezavisnosti, mandat EULEX-a je produžen na osnovu razmene pisama između Evropske unije i Republike Kosovo, koju je Skupština ratifikovala zakonima o ratifikaciji međunarodnih sporazuma, i to Zakonom br. 04/L-148, Zakonom br. 04/L-274 i Zakonom br. 05/L-102 o ratifikaciji međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Evropske unije o Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, respektivno.

Prvi međunarodni sporazum o produženju mandata EULEX-a na Kosovu - Zakon br. 04/L-148 o ratifikaciji međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Evropske unije o Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu

33. Dana 5. juna 2012. godine, Savet Evropske unije je odlukom 2012/291/CFSP izmenio i dopunio Zajedničku akciju Saveta na taj način što je modifikovao i produžio mandat EULEX-a do 14. juna 2014. godine.
34. Dana 4. septembra 2012. godine, predsednica Republike Kosovo, Njena ekselencija, gđa Atifete Jahjaga je pismom pozvala visoku predstavnicu Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost (u daljem tekstu: visoka predstavica), Njenu ekselenciju, baronicu Catherine Ashton da se saglasi sa prvim produženjem mandata EULEX-a do 15. juna 2014. godine.
35. Gore navedeno pismo se zasnivalo na nekoliko ustavnih odredbi, odnosno na stavu (1) člana 17. [Međunarodni sporazumi], stavu (1) člana 18. i stavu (1) člana 20. [Prenošenje suverenosti] Ustava. Pismo je utvrđivalo nadležnosti EULEX-a za period mandata EULEX-a do 15. juna 2014. godine.
36. Istog dana, visoka predstavica je pismom prihvatila poziv predsednice za produženje mandata EULEX-a do predloženog datuma.
37. Pismo predsednice i visoke predstavnice od 4. septembra 2012. godine, predstavljaju prvu razmenu pisama između Republike Kosovo i Evropske unije, što je činilo prvi korak u procesu zaključivanja prvog međunarodnog sporazuma o produženju mandata EULEX-a na osnovu stava 1 člana 18. Ustava.
38. Dana 7. septembra 2012. godine, Skupština je ratifikovala prvu razmenu pisama između predsednice Republike Kosovo i visoke predstavnice (vidi Zakon br. 04/L-148 o ratifikaciji međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Evropske unije o Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu).
39. Istog dana, odnosno 7. septembra 2012. godine, predsednica Republike Kosovo je ukazom br. DL-039-2012 proglasila gore navedeni Zakon. Na osnovu člana 3. [Stupanje na snagu] Zakona br. 04/L-148, isti je stupio na snagu danom potpisivanja od strane predsednice Republike Kosovo.

Drugi međunarodni sporazum o produženju mandata EULEX-a na Kosovu - Zakon br. 04/L-274 o ratifikaciji međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Evropske unije o Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu

40. Dana 14. aprila 2014. godine, predsednica Republike Kosovo, Njena ekselencija, gđa Atifete Jahjaga je drugim pismom upućenim od strane Predsedništva Republike Kosovo, pozvala visoku predstavnicu, Njenu ekselenciju, baronicu Catherine Ashton da se saglasi sa drugim produženjem mandata EULEX-a do 15. juna 2016. godine.
41. Gore navedeno pismo se zasnivalo na istim ustavnim odredbama kao i prva razmena pisama, odnosno na stavu (1) člana 17, stavu (1) člana 18. i stavu (1) člana 20. Ustava. Pismo je utvrđivalo nadležnosti EULEX-a za period mandata EULEX-a do 14. juna 2016. godine.
42. Neodređenog datuma, visoka predstavica EU je pismom prihvatila poziv predsednice za produženje mandata EULEX-a do predloženog datuma.

43. Pismo predsednice i visoke predstavnice predstavljaju drugu razmenu pisama između Republike Kosovo i Evropske unije, što je činilo prvi korak u procesu zaključivanja drugog međunarodnog sporazuma o produženju mandata EULEX-a na osnovu stava 1 člana 18. Ustava.
44. Dana 23. aprila 2014. godine, Skupština Republike Kosovo je na osnovu stavova 1 i 5 člana 65. Ustava ratifikovala drugu razmenu pisama između predsednice Republike Kosovo i visoke predstavnice (vidi Zakon br. 04/L-274 o ratifikaciji međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Evropske unije o Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu).
45. Dana 7. maja 2014. godine, predsednica Republike Kosovo je ukazom br. DL-022-2014 proglasila gore navedeni Zakon, br. 04/L-274.
46. Dana 15. maja 2014. godine, gore navedeni Zakon je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo i na osnovu člana 3. Zakona br. 04/L-274, isti je stupio na snagu 15 (petnaest) dana po objavljivanju u Službenom listu Republike Kosovo.
47. Dana 12. juna 2014. godine, Savet Evropske unije je odlukom 2014/349/CFSP izmenio i dopunio Zajedničku akciju Saveta na taj način što je modifikovao i produžio mandat EULEX-a do 14. juna 2016. godine.

Treći međunarodni sporazum o produženju mandata EULEX-a na Kosovu - Zakon br. 05/L-102 o ratifikaciji međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Evropske unije o Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu

48. Dana 9. juna 2016. godine, predsednik Republike Kosovo, Njegova ekselencija, g. Hashim Thaçi je trećim pismom upućenim od strane Predsedništva Republike Kosovo, pozvao visoku predstavnicu, gđu Federicu Mogherini da se saglasi sa trećim produženjem mandata EULEX-a do 15. juna 2018. godine.
49. Gore navedeno pismo se zasnivalo na istim ustavnim odredbama kao i prva i druga razmena pisama, odnosno na stavu (1) člana 17, stavu (1) člana 18. i stavu (1) člana 20. Ustava. Pismo je utvrđivalo nadležnosti mandata EULEX-a za period mandata EULEX-a do 14. juna 2018. godine.
50. Neodređenog datuma, visoka predstavnica je prihvatila poziv predsednika za treće produženje mandata EULEX-a do predloženog datuma.
51. Pismo predsednika i visoke predstavnice predstavljaju treću razmenu pisama između Republike Kosovo i Evropske unije, što je činilo prvi korak u procesu zaključivanja drugog međunarodnog sporazuma o produženju mandata EULEX-a na osnovu stava 1 člana 18. Ustava.
52. Dana 14. juna 2016. godine, Savet Evropske unije je odlukom 2016/947/CFSP izmenio i dopunio Zajedničku akciju Saveta na taj način što je modifikovao i produžio mandat EULEX-a do 14. juna 2018. godine.

53. Dana 17. juna 2016. godine, Skupština Republike Kosovo je na osnovu stavova 1 i 5 člana 65. Ustava ratifikovala treću razmenu pisama između predsednice Republike Kosovo i visoke predstavnice (vidi Zakon br. 05/L-102 o ratifikaciji međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Evropske unije o Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu).
54. Dana 29. juna 2016. godine, predsednik Republike Kosovo je ukazom br. DL-020-2016 proglasio gore navedeni Zakon, br. 05/L-102.
55. Istog dana, odnosno 29. juna 2016. godine, gore navedeni Zakon je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo i na osnovu člana 3. Zakona br. 05/L-102, isti je stupio na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Četvrta razmena pisama između Republike Kosovo i Evropske unije o mandatu EULEX-a na Kosovu

56. Dana 4. juna 2018. godine, predsednik Republike Kosovo, Njegova ekselencija g. Hashim Thaçi je četvrtim pismom upućenim od strane Predsedništva Republike Kosovo pozvao visoku predstavnicu, gđu Federicu Mogherini da se saglasi sa četvrtim produženjem mandata EULEX-a do 14. juna 2020. godine.
57. U gore navedenom pismu nije pomenut nijedan član Ustava, kao što je to učinjeno u ostalim razmenama pisama između ova dva autoriteta. U pismu je, između ostalog, stajalo: *“Kao rezultat tranzicije nadležnosti sa EULEX KOSOVA, sve izvršne aktivnosti koje je preduzeo EULEX KOSOVA u vezi sa istragama, gonjenjima, sudskim postupcima i izvršenjima koje će se preneti, biće završene do 14. juna 2018. godine i kao posledica toga biće preduzete ekskluzivno od strane kosovskih organa. Na osnovu određenog zakonodavstva, EULEX KOSOVA je više nego dobrodošla da vrši svoju ulogu praćenja u svim slučajevima, koje oceni kao bitne tokom konstantne podrške, obuhvatajući, ali ne ograničavajući se na potpun pristup objektima, dokumentima i kosovskim službenicima. Na osnovu određenog zakonodavstva i zasnivajući se na naše prethodne razmene pisama, pozdravljam angažovanje Misije EULEX KOSOVA u oblasti javnog reda i bezbednosti, kao drugog odgovornog za bezbednost, u zaštiti svedoka i podršci Specijalizovanih veća i Specijalizovanom tužilaštvu na Kosovu. I dalje podržavamo u potpunosti mandat EULEX KOSOVA, kako je predviđeno Zajedničkom aktivnošću Saveta 2008/124/CFSP/, koja je usvojena od strane Saveta Evropske unije 4. februara 2008. godine, a koji je izmenjen odlukom Saveta i našim pismima od 4. septembra 2012. godine, 14. aprila 2014. godine i 9. juna 2016. godine, i ugovoreno putem ovog pisma”.*
58. Dana 8. juna 2018. godine, Savet Evropske unije je odlukom (2018/856/CFSP), nakon četvrte razmene pisama, izmenio i dopunio Zajedničku akciju Saveta. Članom 1. ove odluke izmenjen je i dopunjen član 2. (Izjava misije) Zajedničke akcije Saveta, tako da bi misija EULEX KOSOVO sada bila: *“EULEX KOSOVO pruža podršku odabranim institucijama za vladavinu prava u njihovom napretku prema većoj efikasnosti, održivosti, multietničnosti i odgovornosti, bez političkog uticaja i uz potpuno poštovanje međunarodnih standarda u oblasti ljudskih prava i najbolje evropske prakse, putem aktivnosti praćenja i ograničenih izvršnih funkcija kako je utvrđeno u članovima 3 i 3a, sa ciljem*

prenošenja preostalih zadataka na ostale dugoročne instrumente EU-a i postepenog ukidanja preostalih izvršnih funkcija”.

59. Dana 8. juna 2018. godine, visoka predstavnica je pismom prihvatila poziv predsednika Republike Kosovo za produženje mandata EULEX-a do predloženog datuma.
60. Pismo predsednika i visoke predstavnice EU predstavljaju četvrtu razmenu pisama između Republike Kosovo i Evropske unije.
61. Na osnovu podataka, do današnjeg dana, u Republici Kosovo u vezi sa četvrtom razmenom pisama nije preduzeta nijedna druga radnja od strane predsednika ili Skupštine.

Zahtev podnosioca

62. Podnosilac zahteva je svojim zahtevom podnetim Sudu na osnovu stava 9 člana 84. Ustava prvo tražio tumačenje člana 18. Ustava, navodeći nejasnoće u vezi sa ratifikacijom četvrte razmene pisama između Republike Kosovo i Evropske unije. Podnosilac zahteva je objasnio da je ova nejasnoća povezana sa činjenicom: i) da je ovo bila četvrta razmena pisama i da su prve tri u 2012., 2014., i 2016. godini, respektivno, ratifikovane od strane Skupštine zakonima o ratifikaciji međunarodnih sporazuma; i ii) za razliku od prva tri slučaja, četvrta razmena pisama svodi nadležnosti Misijske EULEX-a na “*uglavnom*” savetodavne i nadzorne nadležnosti.
63. Nakon razjašnjenja koja je dostavio Sudu dana 24. decembra 2018. godine, na osnovu zahteva ovog poslednje spomenutog od 11. novembra 2018. godine, podnosilac zahteva je izjavio da je navedeni zahtev pokrenuo kao pitanje sukoba ustavne nadležnosti između predsednika i Skupštine na osnovu podstava 1 stava 3 člana 113. Ustava u pogledu ustavnih nadležnosti utvrđenih u članu 18. Ustava.
64. Predsednik je pokrenuo navode o pitanju sukoba ustavne nadležnosti koja se odnose na ustavne nadležnosti predsednika i Skupštine u vezi sa ratifikacijom međunarodnih sporazuma, kako sledi:

“1. Razmena pisama između predsednika Republike Kosovo (04.06.2018. godine) i visoke predstavnice Evropske unije za spoljne poslove i sigurnosne politike (08.06.2018. godine) [četvrta razmena pisama]:

- *da li treba da se ratifikuje u svojstvu međunarodnog sporazuma od strane Skupštine Republike Kosovo, sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika (u skladu sa članom 18.1. Ustava) ili*
- *treba da se smatra ratifikovanom nakon potpisivanja od strane predsednika (u skladu sa članom 18.2 Ustava), zbog promene uloge i izvršnog mandata Misijske Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, jer će od sada uglavnom imati savetodavnu i prateću ulogu”.*

65. Konkretnije, podnosilac u svom zahtevu traži od Suda da se nakon razmatranja navoda o sukobu ustavnih nadležnosti između predsednika i Skupštine razjasni: *“da li je potrebno izvršiti ratifikaciju ovih pisama [vidi u odeljku o činjenicama:*

četvrta razmena pisama], u svojstvu međunarodnog sporazuma, u skladu sa članom 18 (1) Ustava, kao što je učinjeno u tri slučaja, u prethodnim razmenama pisama [vidi u odeljku o činjenicama: prva, druga i treća razmena pisama] (...) ili se u konkretnom slučaju [četvrta] razmena pisama između predsednika i visoke predstavнице Evropske unije za spoljne poslove i bezbednosne politike, može izvršiti u skladu sa članom 18 (2) Ustava”.

66. Svoj zahtev upućen Sudu, podnosilac zahteva obrazlaže potrebom “*da se izbegne svaka dilema u preduzimanju daljih koraka za stupanje na snagu međunarodnog sporazuma (razmene pisama)*” potpisanog od strane predsednika i visoke predstavnice.
67. U tom smislu, podnosilac zahteva navodi da se dilema odnosi na ustavni organ koji je nadležan za ratifikaciju sporazuma jer će sada uloga EULEX-a utvrđena četvrtom razmenom pisama “*uglavnom biti savetodavna i prateća*”. U tom pogledu, podnosilac naglašava: “*sve izvršne aktivnosti koje je do sada preduzimao EULEX KOSOVA u vezi sa istragama, gonjenjima, sudskim postupcima i izvršenjima biće prenete na kosovske organe i završavaju se 14. juna 2018. godine i kao posledica toga biće preduzete ekskluzivno od strane kosovskih organa, a ostali relevantni dokumenti i materijali će se preneti na nadležne kosovske institucije najkasnije do 14. decembra 2018. godine*”.
68. Podnosilac zahteva je takođe naveo da je Sud, u skladu sa članom 112. [Osnovna načela] Ustava, konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva navodi da je potrebno obaviti tumačenje člana 18. Ustava, kako bi se razjasnila ova ustavna odredba u vezi sa tim da li četvrta razmena pisama između predsednika i visoke predstavnice EU “*treba da bude ratifikovana od strane Skupštine Republike Kosovo ili se ratifikuje posle potpisivanja od strane predsednika*”.

Komentari koje je dostavio poslanik Skupštine, g. Korab Sejdiu, nakon obaveštenja Suda od 12. septembra 2018. godine

69. Dana 28. septembra 2018. godine, poslanik Skupštine, g. Korab Sejdiu je dostavio svoje komentare Sudu. Sud primećuje da nakon dostavljanja razjašnjenja od strane podnosioca zahteva dana 24. decembra 2018. godine i posle drugog obaveštenja Suda upućenog poslanicima Skupštine dana 18. januara 2019. godine u vezi sa dostavljenim razjašnjenjima predsednika po pitanju “*sukoba ustavnih nadležnosti*” između predsednika i Skupštine, Sud nije primio nikakve dodatne komentare kao odgovor na razjašnjenja dostavljena od strane predsednika. Shodno tome, Sud će u nastavku teksta predstaviti samo komentare dostavljene kao odgovor na prvo obaveštenje Suda.
70. Na početku, g. Korab Sejdiu je tražio od Suda “*da se odmah prekine praksa potpunog nepoštovanja člana 113. Ustava Republike Kosovo*” prilikom donošenja njegovih odluka, u slučajevima koji se odnose na zahteve podnete od strane javnih institucija, uključujući i predsednika. On navodi “*svi smo mi svedoci posledica koje su nastupile usled ove protivustavne prakse, međutim, nadam se da će novi sastav ovog Suda rezultirati odlučivanjem u skladu sa Ustavom, a ne nužno presedanom ustanovljenim u suprotnosti sa Ustavom*”.

71. Što se tiče prihvatljivosti zahteva, g. Korab Sejdiu je izgradio svoje argumente u smislu prihvatljivosti zahteva u formi „ustavnih pitanja“ na osnovu člana 84 (9) Ustava, navodeći, između ostalog, da podnosilac zahteva *“nije ovlašćena strana za podnošenje ovog ustavnog zahteva jer mu Ustav ne priznaje status ovlašćene strane ni u jednom drugom slučaju osim onih koji su izričito utvrđeni Ustavom”*. S tim u vezi, naveo je da se predsedniku *“ne priznaje pravo da traži tumačenje „in abstracto“ ustavnih odredaba, osim u slučajevima koji su izričito povezani sa postupcima za koje Sud ima nadležnost prema članovima 113.2 i 113.3.”*
72. Prema navodima g. Koraba Sejdiua, uprkos činjenici da se u pojedinim zemljama, kao na primer u Nemačkoj članom 97. Zakona o Saveznom sudu Nemačke, predviđa postupak upućivanja *“ustavnih pitanja”*, u Republici Kosovo se takav postupak ne predviđa ni u Ustavu, niti u Zakonu. Kao rezultat toga, on zaključuje da Sud nema nadležnost za razmatranje ovog zahteva, bez obzira na to što je podnosilac zahteva *“pokušao da obrazloži da član 84 (9) Ustava daje nadležnost predsedniku da pokreće (upućuje) ustavna pitanja”*.
73. Dalje, što se tiče sadržaja zahteva, g. Korab Sejdiu navodi *“s obzirom na to da se ovde radi o izmeni (izmenama i dopunama) postojećeg međunarodnog sporazuma, u tom slučaju se primenjuje stav 4 člana 18. Ustava koji predviđa da se izmena ili povlačenje iz međunarodnih sporazuma sprovodi na isti način kao i njegova ratifikacija”*. Dakle, prema njegovim navodima, u konkretnom slučaju ne postoji nikakva ustavna nejasnoća koju treba protumačiti, već konkretan slučaj *“predstavlja politički postupak u odnosu na koji bi Sud morao da primeni načelo „sudske uzdržanosti“, ne služeći kao akter prema postupcima koji ga impliciraju kao politički organ”*.
74. Takođe, g. Korab Sejdiu navodi da Sud mora posebnu pažnju da posveti vremenu i okolnostima pod kojima podnosilac podnosi ovaj zahtev *“kada se on po svaku cenu trudi da iznađe načine da prevaziđe ustavna ograničenja koja ima njegov položaj predsednika države”*. On je takođe naveo: *“Ustavni sud ne sme nipošto da dozvoli da bude plen pokušaja podnosioca da ovaj uvaženi Sud iskoristi kao sredstvo za postizanje svojih ciljeva da zaobilazi Skupštinu kao najviši organ u našoj parlamentarnoj republici. Dakle, ovaj trenutak koji je od životnog značaja za Kosovo zahteva pažnju istorijskih razmera od strane svih donosilaca odluka u ovom Sudu, a samim tim i odluke koje su potpuno i striktno usklađene sa onim što kažu Ustav i duh na kojem su ga izradili izrađivači”*.
75. Poslanik g. Korab Sejdiu je svoje komentare završio navodeći da: *“(a) podnosilac zahteva nije ovlašćena strana; (b) Sud nema nadležnost da razmatra zahteve ove prirode; (c) Sud treba da preispita svoju neustavnu praksu; (d) postavljeno pitanje ne predstavlja nikakvu ustavnu dilemu, nikakav sukob nadležnosti između organa, već čisto politički postupak”*. Shodno tome, tražio je od Suda: (i) da proglasi zahtev neprihvatljivim; (ii) da dostavi odluku strankama i institucijama uključenim kao stranke u postupku, i (iii) da objavi odluku u skladu sa članom 20.4 Zakona.

Komentari koje je dostavila Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! nakon obaveštenja Suda od 12. septembra 2018. godine

76. Dana 28. septembra 2018. godine, Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! je dostavila svoje komentare Sudu. Sud primećuje da nakon dostavljanja razjašnjenja od strane podnosioca zahteva dana 24. decembra 2018. godine i posle drugog obaveštenja Suda upućenog poslanicima Skupštine dana 18. januara 2019. godine u vezi sa dostavljenim objašnjenjima predsednika po pitanju *“sukoba ustavnih nadležnosti”* između predsednika i Skupštine, Sud nije primio nikakve dodatne komentare kao odgovor na razjašnjenja dostavljena od strane predsednika. Shodno tome, Sud će u nastavku predstaviti samo komentare dostavljene kao odgovor na prvo obaveštenje Suda.
77. Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! je navela da prema načinu ratifikacije, Ustav deli međunarodne sporazume u dve glavne kategorije. Prema komentarima, u prvu kategoriju se svrstavaju međunarodni sporazumi koje ratifikuje Skupština, u formalnom smislu reči, prema članu 18 (1) Ustava; dok se u drugu grupu svrstavaju međunarodni sporazumi koji se ratifikuju potpisom predsednika, prema članu 18 (2) Ustava. Ovaj poslednje spomenuti je takođe *“utvrdio pitanja o kojima se može zaključiti međunarodni sporazumi koji se ratifikuje usvajanjem zakona sa 2/3 glasova svih poslanika Skupštine (videti član 60. Poslovnika Skupštine Kosova)”*. Zakon koji prođe u Skupštini kroz procedure predviđene Poslovníkom Skupštine ratifikuje međunarodne sporazume dajući im obavezujuću snagu međunarodnog karaktera. Oni naglašavaju da *“zaključivanje međunarodnih sporazuma predstavlja pravo Republike Kosovo, utvrđeno u članu 17. Ustava, a ratifikacija međunarodnih sporazuma predstavlja uslov za stupanje na snagu i sprovođenje međunarodnih sporazuma”*. Ratifikacija, prema objašnjenjima Parlamentarne grupe Pokreta SAMOOPREDELJENJE! *“u opštem smislu predstavlja čin kojim nadležni organ neke države konačno usvaja određeni traktat/sporazum”*.
78. Prema navodima Parlamentarne grupe Pokreta SAMOOPREDELJENJE!, četvrta razmena pisama između predsednika i visoke predstavnice EU o produženju mandata EULEX-a do 14. juna 2010. godine i *“međunarodni sporazumi koji su ratifikovani u Skupštini Kosova od 7. septembra 2012. godine, 15. maja 2014. godine i 29. juna 2016. godine, između istih stranaka, po pitanjima koja su regulisana takoreći isto i iste pravne prirode, moraju se uvrstiti u korpus pitanja utvrđenih u članu 18. st. 1 u vezi sa članom 20. st. 1 Ustava, koja se moraju ratifikovati isključivo od strane Skupštine Kosova”*.
79. Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! ističe da se iz sadržaja pisma predsednika upućenog visokoj predstavnici *“jasno vidi da će EULEX KOSOVO nastaviti da vrši izvršne nadležnosti u oblasti javnog reda i bezbednosti, kao drugo odgovorni za bezbednost u zaštiti svedoka i pružanju podrške specijalizovanim komorama, kao i specijalizovanom tužiocu na Kosovu”*. Na taj način se, prema njihovim navodima, ponovo potvrđuju *“izvršne nadležnosti EULEX KOSOVO utvrđene u prethodnim međunarodnim sporazumima koji su ratifikovani zakonom u Skupštini Kosova (videti Međunarodni sporazum od 16. juna 2018. i 29. juna 2016. godine)”*. Isti sadržaj se prema njihovim navodima ogleda i u odluci Saveta Evropske unije, kojom se

mandat EULEX-a na Kosovu produžava za još dve godine, odnosno do 2020. godine. Na osnovu ovog sadržaja, Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! izražava sledeći stav: *“priroda ove prepiske je u potpunosti političkog karaktera i dotiče se osnovnih pitanja suverenih nadležnosti izvršnih ustavnih institucija”*.

80. Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! navodi da se konkretan slučaj *“mora povezati i sa članom 20. Ustava, koji propisuje da Republika Kosovo, na osnovu ratifikovanih međunarodnih sporazuma, može da prenese državna ovlašćenja međunarodnim organizacijama za neka određena pitanja. Na osnovu člana 18. st. 1 u vezi sa članom 20. st. 1 Ustava, kao i prepiske između predstavnika Kosova i EU [četvrta razmena pisama], jasno se primećuje da je Republika Kosovo putem ovog međunarodnog sporazuma, za koji se smatra da je političkog karaktera, počela da pristaje na vršenje određenih državnih nadležnosti u određenim oblastima, konkretno u oblasti javnog reda i bezbednosti od strane EULEX KOSOVO. Prema tome, takav međunarodni sporazum spada u korpus pitanja utvrđenih u članu 18. st. 1 Ustava Kosova, koji mora da bude izglasan isključivo od strane Skupštine Kosova”*.
81. Dalje, Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! naglašava da se *“mora tačno protumačiti vremenski period sprovođenja ovog međunarodnog sporazuma”* s obzirom na to da je u konkretnom slučaju *“međunarodni sporazum koji je stupio na snagu 29. juna 2016. godine, predvideo produženje mandata EULEX KOSOVO u određenim oblastima do 15. juna 2018. godine”* i kao takav *“međunarodni sporazum je prestao da proizvodi pravno dejstvo, kao akt sa normativnom snagom od gore navedenog datuma na teritoriji Republike Kosovo”*.
82. Dalje, Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! navodi da je prema članu 18 (2) Ustava za *“svaki međunarodni sporazum koji nema prirodu pitanja koja su taksativno nabrojana u članu 18. st. 1, dozvoljeno isključivo predsedniku da ga ratifikuje svojim potpisom”*. Naime, priroda međunarodnog sporazuma izražava takođe i njegov značaj u funkciji regulisanja određenog pitanja, ali i postupka koji je potreban za njegovu ratifikaciju. Sporazumi koji se predviđaju članom 18 (2) Ustava su od manjeg značaja i stoga ne podležu ratifikaciji od strane Skupštine, i za takva pitanja, jedina obaveza predsednika je samo da obavesti Skupštinu.
83. Parlamentarna grupa Pokreta SAMOOPREDELJENJE! svoje komentare upućene Sudu završava navodeći da ustavne odredbe predviđene članom 17. stavovima (1) i (2) člana 18, 19, 20. Ustava *“jasno, precizno i pravilno ukazuju na način proceduralnih postupaka ratifikacije određenog međunarodnog sporazuma”*. Prema njihovim navodima *“ustavna pitanja ne bi trebalo da se postavljaju kako bi se objasnila određena ustavna nadležnost, kada se tačno zna da ta nadležnost pripada zvaničnom i efektivnom nosiocu državnog suvereniteta, kao što je Skupština Kosova”*.

Komentari koje je dostavio EULEX Kosovo

84. Gđa Alexandra Papadopoulou, šefica Misije EULEX-a je navela da EULEX ne može da izrazi nikakav stav u vezi sa zahtevom koji razmatra Sud jer EULEX nije

deo kosovskih institucija, te da na osnovu njihovih imuniteta i privilegija ne mogu biti stranka u postupku u okviru nadležnosti Kosova.

85. Ona je dalje dodala da iz perspektive Evropske unije, mandat EULEX-a na Kosovu koji je utvrđen u Zajedničkoj akciji Saveta, usvojenoj dana 4. februara 2008. godine, koja je izmenjena naknadnim odlukama Saveta i na osnovu razmene pisama od 4. septembra 2012. godine, 14. aprila 2014. godine, 9. juna 2016. godine i 4. juna 2018. godine, čine osnov Misije da nastavi da podržava kosovske institucije u oblasti vladavine prava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

86. Kako bi odlučio o zahtevu podnosioca, Sud mora prvo da ispita da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, utvrđeni u Ustavu i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.
87. U tom smislu, Sud se prvo poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, u kojem se i utvrđuje nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje o pitanjima koja je uputio podnosilac zahteva, odnosno predsednik.
88. Konkretnije, Sud se poziva na relevantnu ustavnu odredbu prema kojoj se predsednik može, u okolnostima konkretnog slučaja, pojaviti kao podnosilac pred ovim Sudom:

Član 113.
[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

(...)

3. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo i Vlada su ovlašćeni da podnose sledeća pitanja:

(1) sukob ustavnih nadležnosti između Skupštine Kosova, Predsednika Republike Kosovo i Vlade Kosova;

(...)

89. Sud se takođe poziva i na stav (9) člana 84. [Nadležnosti predsednika], u vezi sa gore navedenom odredbom, koji propisuje:

“Predsednik Republike Kosovo:

(9) može pokrenuti određena pitanja pred Ustavnim sudom;”.

90. Prema Ustavu i sudskoj praksi ovog Suda, autoritet predsednika za podnošenje ustavnih pitanja se mora shvatati u vezi sa odredbama Ustava koje se odnose na nadležnost Suda koja je utvrđena članom 113. Ustava. (vidi slučaj Ustavnog suda KO79/18, *podnosilac Predsednik Republike Kosovo*, Zahtev za tumačenje člana 139, stava 4, Ustava Republike Kosovo, Rešenje o neprihvatljivosti od 3. decembra 2018. godine, stavovi 72, 74, 77, 78 i 82).

91. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da predsednik, u svojstvu podnosioca zahteva je pokrenuo slučaj sukoba ustavne nadležnosti između njega i Skupštine. Prema navodu, u konkretnom slučaju, nije jasna ustavna nadležnost predviđena članom 18. [Ratifikacija međunarodnih sporazuma] Ustava u vezi sa pitanjem da li treba da se ratifikuje potpisani sporazum kroz Četvrte razmene pisama između predsednika i visoke predstavnice od strane Skupštine shodno stavu 1. člana 18. Ustava, ili ratifikacija iste je u njegovoj nadležnosti, to jeste on stupa na snagu nakon potpisivanja od strane predsednika shodno stavu 2. člana 18. Ustava.
92. Sud primećuje da član 113.3 (1) Ustava u sebi sadrži tri zahteva ustavnog nivoa, odnosno neophodnost da se (i) sukob pokrene od jedne od tri ovlašćenih strana; i da se (ii) sukob pokrene o ustavnoj nadležnosti određenoj Ustavom za jednu od tri ovlašćenih strana i da (iii) sukob postoji.
93. Što se tiče (i) prvog ustavnog zahteva, Sud primećuje da član 113.3 (1) Ustava ovlašćuje Skupštinu, predsednika i Vladu da upute pitanje o sukobu između njihovih ustavnih nadležnosti. Ovo ovlašćenje ima svaka od ovih ovlašćenih strana i može da uputi pitanje sukoba nadležnosti za jednu ili drugu stranu, ne isključujući mogućnost pokretanja sukoba prema dve stranama istovremeno. U konkretnom slučaju, ovaj ustavni zahtev se ispunjuje činjenicom da je zahtev podnet od strane predsednika u odnosu na Skupštinu, kao jedne od tri mogućih strana koje su ovlašćene za pokretanje pitanja sukoba između njihovih odnosnih ustavnih nadležnosti.
94. Što se tiče (ii) drugog ustavnog zahteva, Sud primećuje da član 113.3 (1) Ustava određuje da se sukob može pokrenuti samo o ustavnoj nadležnosti koja Ustavom određena za jednu od tri ovlašćenih strana. Iako Ustav ostavlja otvorenim predmet sukoba između ustavnih nadležnosti, on čini jedno važno ograničenje u vezi s tim da pretpostavljeni sukob ustavne nadležnosti mora neophodno da potiče od ustavnih nadležnosti utvrđenih Ustavom za predsednika, Skupštinu, i Vladu. U konkretnom slučaju, i ovaj ustavni zahtev se ispunjava činjenicom da se navod o sukobu ustavne nadležnosti između predsednika i Skupštine odnosi na smisao člana 18. Ustava gde se utvrđuju ustavne nadležnosti ovih dveju strana u vezi sa ratifikacijom međunarodnih sporazuma.
95. Što se tiče (iii) trećeg ustavnog zahteva, Sud primećuje da član 113.3 (1) Ustava napominje naziv „sukob“ ali ne navodi dalje šta se podrazumeva pod ovim nazivom. Dalju konkretizaciju ovog ustavnog zahteva i ovog ustavnog naziva vrši Zakon. Da li je ovaj ustavni zahtev iz člana 113.3 (1) ispunjen ili ne, Sud će utvrditi nakon objašnjenja značenja ovog naziva u odnosu na svoju dalju konkretizaciju članovima 31. i 32. Zakona i pravilom 68. Poslovnik o radu.
96. U tom smislu, Sud u početku naglašava da je ovo prvi slučaj sa zahtevom za ocenu navodnog „sukoba“ između ustavnih nadležnosti. Pošto je nemoguće da se obuhvate svi mogući slučajevi koji bi se mogli pojaviti, kao i uzimajući u obzir i činjenicu da Ustav ne precizira predmet ustavnog sukoba koji se može pojaviti, Sud naglašava da će se svaki slučaj sukoba između ustavnih nadležnosti odlučiti u svetlu okolnosti svakog slučaja koji se podnosi, ali na osnovu ustavnih uslova i ograničenja predviđenih Ustavom i dalje specifično određenih Zakonom i Poslovnikom o radu.

97. Pre nego što izvrši ocenu trećeg gore navedenog ustavnog zahteva, Sud takođe želeo bih da istakne da jezik Ustava, ali i jezik Zakona, koji dalje konkretizuje ustavnu odredbu predviđenu članom 113.3 (1) podrazumeva da se radi o jurisdikciji Ustavnog suda preventivne prirode, odnosno o ustavnoj kontroli *ex-ante*, ali koja takođe ne isključuje ustavnu kontrolu *ex-post*. Drugačije rečeno, navod o sukobu „između ustavnih nadležnosti“, koji je jezik upotrebljen u Ustavu, može da se podnese pre nego što se desi sukob ili nakon što se desi sukob ustavnih nadležnosti. U takvim slučajevima, Sud ima nadležnost da odluči da li postoji navodni sukob, da li je slučaj u vezi sa ustavnim nadležnostima, da li su potkrepljeni u dovoljnoj meri pokrenuti navodi o pretpostavci i tvrdnju o postojanju sukoba ustavnih nadležnosti, i, nakon prolaska testa prihvatljivosti, da odluči da li su nadležnosti uskraćene od bilo koje strane u jednom konkretnom slučaju ili ne.
98. Sledstveno, da bi odgovorio na ključna procesna pitanja konkretnog slučaja da li postoji „sukob“ i da li je dokazano postojanje mogućeg „sukoba“, Sud se dalje poziva i na zakonske zahteve utvrđene članom 31. [Tačnost podneska] i 32. [Rokovi] Zakona, kao i pravilom 68 [Podnesak u skladu sa članom 113.3 (1) Ustava i članovima 31. i 32. Zakona] Poslovnika, kao odredbama koje dalje konkretizuju gore navedenu ustavnu odredbu o „sukobu između ustavnih nadležnosti“:

Član 31.
[Tačnost podneska]

Podnesak pokrenut u skladu sa članom 113, stav 3(1) Ustava može podneti bilo koja ovlašćena strana u sporu ili bilo koja ovlašćena strana koja je direktno ugrožena tim sporom. Podnesak sadrži sve korisne informacije koje se tiču navodnog spora, u skladu sa proceduralnim pravilima Ustavnog suda.

Član 32.
[Rokovi]

Podnesak pokrenut na osnovu člana 31 ovog zakona se podnosi u roku od šest (6) meseci od momenta rađanja navodnog konflikta.

Pravilo 68
[Podnesak u skladu sa članom 113.3 (1) Ustava i članovima 31. i 32. Zakona]

(1) Podnesak podnet prema ovom pravilu mora ispuniti uslove utvrđene u članu 113. 3 Ustava i članovima 31. i 32. Zakona.

(2) Pri podnošenju podneska shodno ovom pravilu, ovlašćena strana treba na precizan način da dokaže kakav sukob postoji između ustavnih nadležnosti Skupštine Kosova, predsednika Republike Kosovo ili Vlade Republike Kosovo.

(3) Ovlašćena strana će precizirati akt koji krši njene nadležnosti i relevantne odredbe Ustava koje su potvrđene tim aktom.

(4) Podnesak prema ovom pravilu mora da se podnese u roku od 6 (šest) meseci od momenta kada je navodni konflikt počeo.

(5) Sekretarijat će obavestiti organ čiji se akt osporava. On može podneti odgovor u roku od petnaest (15) dana od dana uručivanja, osim ako je iznet opravdan razlog za odlaganje na određen period.

99. U tom smislu, Sud primećuje da član 31. Zakona sadrži ukupno dva zakonska zahteva koja moraju biti ispunjena; dok član 32. Zakona sadrži ukupno samo jedan zakonski zahtev.
100. Polazeći od poslednjeg zahteva od tri gore navedenih zakonskih zahteva određenih članovima 31. i 32. Zakona, Sud najpre utvrđuje da je pitanje upućeno u roku od 6 meseci koji je predviđen članom 32. Zakona, s obzirom na to da je trenutak nastanka „navodnog sukoba“ dan 8. jun 2018. godine, momenat kada je visoka predstavica prihvatila poziv predsednika i doвршила razmenu pisama; dok je zahtev podnet Sudu dana 4. septembra 2018. godine, odnosno pre nego što je istekao rok od 6 meseci. U tom smislu, Sud utvrđuje da je uslov propisan članom 32. Zakona, u okolnostima konkretnog slučaja, ispunjen.
101. Vraćajući se na prva dva zakonska uslova, Sud primećuje da je prvi zakonski zahtev iz člana 31. Zakona da slučaj pokrenut prema članu 113.3 (1) Ustava mora da se podnese ili (i) od ovlašćene strane u sukobu ili (ii) od strane koja je direktno ugrožena od sukoba. Dakle, dovoljno je da postoji zahtev podnet Sudu od ovlašćene strane koja pretpostavlja ili navodi da je u sukobu ili od strane koja pretpostavlja ili navodi da je direktno ugrožena od sukoba. Ovaj zahtev je ispunjen s obzirom da je predsednik, u svojstvu podnosioca ovog zahteva, strana koja navodi da je ili može biti u sukobu. Drugi zakonski zahtev člana 31. Zakona je to da Sudu treba dostaviti sve korisne informacije u vezi sa „pretpostavljenim sukobom“ ili „navodnim sukobom“. U vezi sa ovom tačkom, Sud će se u nastavku pozvati i na dva dodatna zahteva koji su određeni stavovima (2) i (3) pravila 68. Poslovnika o radu koji i dalje konkretizuju ovu zakonsku odredbu i kao takvi treba da se ocenu zajedno i sažeto, odnosno:

(2) Pri podnošenju podneska shodno ovom pravilu, ovlašćena strana treba na precizan način da dokaže kakav sukob postoji između ustavnih nadležnosti Skupštine Kosova, predsednika Republike Kosovo ili Vlade Republike Kosovo.

(3) Ovlašćena strana će precizirati akt koji krši njene nadležnosti i relevantne odredbe Ustava koje su potvrđene tim aktom.

102. U tom smislu, Sud naglašava da se treći ustavni zahtev iz člana 113.3 (1) u vezi sa drugim zakonskim uslovom iz člana 31. Zakona, čitan zajedno sa stavovima (2) i (3) Poslovnika o radu, ne ispunjava u konkretnom slučaju.
103. Ovo iz razloga što, prema ovom Sudu, podnosilac zahteva nije dostavio dovoljno korisne informacije u vezi sa „pretpostavljenim sukobom“ ili „navodnim sukobom“, kao što se traži članom 31. Zakona, niti je naveo „na precizan način [...] kakav sukob postoji između ustavnih nadležnosti“ predsednika i Skupštine, kao što se traži tačkom (2) pravila 68. Sledstveno, na kraju, on nije uspeo da dokaže kako je uskraćena njegova Ustavom utvrđena nadležnost u vezi sa ratifikacijom međunarodnih sporazuma, kao što se traži tačkom (3) pravila 68. Poslovnika o radu.

104. Da bi razjasnio dalje, Sud primećuje da podnosilac zahteva iako je ovlašćena strana koja navodi da je u sukobu, on nije tačno precizirao to kakav sukob postoji između njegovih ustavnih nadležnosti i Skupštine, uprkos zahtevu Suda da razjasni njegov zahtev koji je prvobitno bio podneo u obliku ustavnog pitanja na osnovu člana 84. (9) Ustava. Dakle, podnosilac zahteva nije jasno precizirao kakav sukob potencijalno postoji, osim njegovog izjavljivanja da se ovaj slučaj „odnosi na sukob ustavnih nadležnosti između predsednika i Skupštine“ iz razloga što je nejasno da li Četvrta razmena pisama „treba da bude ratifikovana od strane Skupštine Republike Kosovo ili se ratifikuje posle potpisivanja od strane predsednika“. Nejasnoća sama po sebi, naročito ona koja nije argumentovana i nije dokazana, ne može obavezno da rezultira kao dovoljna za pokretanje navoda o sukobu između ustavnih nadležnosti.
105. Takođe, Sud primećuje da je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev u obliku pitanja i bez dostavljanja odgovarajućih argumenata i dokaza o tome gde postoji sukob. Pored toga, Sud primećuje da, i nakon zahteva Suda za razjašnjenje, podnosilac zahteva nije ukazao ili elaborisao oko toga kako bi njegove ustavne nadležnosti ili ustavne nadležnost Skupštine mogle biti uskraćene. Sud primećuje da podnosilac zahteva citira član 18. Ustava kao sporni član, ali ne navodi tačno niti „jasno precizira“ kako ovaj član uskraćuje njegove ustavne nadležnosti ili kako Skupština kroz ovaj član uskraćuje njemu ustavne nadležnosti.
106. Kao rezultat toga, Sud konačno utvrđuje da podnosilac zahteva nije dostavio dokaze i korisne informacije za pokretanje slučaja sukoba između ustavnih nadležnosti predsednika i Skupštine, i da on nije u dovoljnoj meri potkrepio svoj zahtev shodno kriterijumima predviđenih članom 113.3 (1) Ustava, članovima 31. i 32. Zakona i pravilom 68. Poslovnika o radu.
107. Sledstveno, Sud će proglasiti zahtev neprihvatljivim.

Zaključci

108. Zahtev predsednika Republike Kosovo o navodnom sukobu između njegovih ustavnih nadležnosti i ustavnih nadležnosti Skupštine Republike Kosovo se proglašava neprihvatljivim za razmatranje u meritumu iz razloga elaborisanih u ovom Rešenju o neprihvatljivosti.
109. U konkretnom slučaju, Sud ocenjuje da podnosilac zahteva nije dostavio dokaze i korisne informacije kojima bi se preciziralo i dokazalo postojanje sukoba između ustavnih nadležnosti predsednika Republike Kosovo i Skupštine Republike Kosovo.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članovima 84 (9) i 113.3 (1) Ustava, članovima 31. i 32. Zakona i pravilima 59. (b) i 68. Poslovnika o radu, dana 6. marta 2019, većinom glasova

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA UTVRDI da nije precizirano i dokazano da postoji sukob između ustavnih nadležnosti predsednika Republike Kosovo i Skupštine Republike Kosovo, kao što se određuje članom 113.3 (1) Ustava;
- III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 zakona i
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija koji je pripremio odluku

Bajram Ljatići

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

